

Semavi Dinler İçin Kudüs

– Efrahim · 05 Temmuz 2019

Ve Kudüs şehri. Gökte yapıлып yere indirilen şehir. Geçmişe ait bir tarih belgesi ve tarih beldesi. Bu kutsal şehir birçok din tarafından; insanlığın, yaratılışın, vahyin, ölümün, dirilişin, kaybedişin, direnişin ve daha nice etnik kelimelerin, tarihçesinde iman ile inkârâ şahadet edenlerin şehridir. Kudüs, tanık olduğu olaylar ve barındırdığı peygamberler tarihçesi bakımından üç semavi din için önemlidir. Kudüs, eskiden beri içinde hep bir muştı doğacak olan uzun bir hikayedir. Hz. Davut'tan beri süregelen Kudüs'e sahip olma eğilimi her yüzyılda devam etmiştir. Bu sahiplenim her dönemde Hristiyanlık ve Yahudilik adına acı bir iz bırakacak şekilde olmuştur. Osmanlı zamanında ve daha öncesinde Müslümanların himayesi altında iken Hz. Ömer'den 2. Abdülhamit'e kadar hep göz bebeği gibi korunup temiz bir şekilde korunmuştur. İlk kuruluşundan bu yana Memlük ve Osmanlı döneminde birçok kez restore edilip onarılmıştır. Birçok padişah ve alim tarafından etrafına dikili yapıtlar yapılmıştır. Üç semavi din bakımından Kudüs tarihçesi, gönderilen kitaplarda da yer almasıyla önemli yer tutmaktadır. Yahudi inancına (Midraş'a) göre Hz. Adem'in bedeninin Kudüs'teki topraktan yaratılışı ve bir başka inançta Allah'ın dünyayı Kudüs'ten başlayarak yaratmasıdır. Yahudi dini bakımından kadim Kudüs şehri Yahudilerin kutsal kitabı olan Tahan'da, "Tanrı'nın seçtiği şehir" olarak tanımlanmıştır. Bu tanım Yahudiler için Kudüs'ü kible olarak tabir edip ve Yahudilerin gerçekleştireceği bütün ibadetlerini Kudüs'e dönerek yapmaya teşvik etmiştir. Kudüs, Tevrat'ta Allah tarafından atılan bir taşla oluştuğu ve bu taşın da şimdiki Muallak Kayası olduğuna inanılmaktadır. Bu taş peygamberimizin miraca yükseldiği ancak Yahudi inancına göre Hz. İbrahim'in oğlu İsmail'i üzerinde kurban edeceği ve Hz. Yakup'un da görmüş olduğu gizemli merdiven rüyasıdır. Yahudilikte Büyük Tapınak, Hz. Davut'un tasarladığı mabet ve oğlu Hz. Süleyman'ın inşa ettiği yerdir. Onlara göre Allah'ın hep orada olduğuna inanılmaktadır. Yaptıkları her şükür duasında Kudüs unutulmayıp yeniden inşası için Allah'tan temennilerde bulunurlar. Bu temenni Yahudilerin hac esnasında en önemli mabetlerden birisi olan Ağlama Duvarı arasında en çok yapılan dualardan birisidir. Yıkılmayan bu Batı duvarının yıkılmamasındaki sebep gelecek nesillere ne denli muhteşem bir yapıtı yok ettiklerini belgesi olarak kalsa da bu kalan duvar Yahudiler için oç tazeleme halini almaktadır. Yahudiler bu duvarın önünde Büyük Tapınağın yıkılışını, eski sürgünlüklerini anıp kinlerini ve öçlerini tazeler, mabedin yeniden inşası için dua edip ağlarlar. Yine, Yahudileri Kudüs'ten vazgeçirmeyen nedenler arasında Hz. Davut'un soyundan gelen Mesih'in tekrar bu kutsal şehre ineceğine inanılır. Hz. Musa'nın geçmiş zamandaki tüm peygamberlerden içinde bir parça bulundurmuş olduğu Ahit Sandığı'nın Kudüs'e gömmesiyle Kudüs hem başkent hem de Yahudilik açısından dini bir merkez olmuştur. Ahit Sandığı'nın yapısı ve içindekiler de bir o kadar önemlidir. Sandık, yapım ölçüleri ve tanifi Allah tarafından verilmiş olan bir eserdir. Bu sandık on emir tabletini içinde bulundurur. İçinde ekstra saf halde bulunan altın testi ve Hz. Harun'un tomurcuklanmış asası olduğuna inanılmaktadır. Bu inanışın neticesinde sandık arayışı nesilden nesle günümüzde mefsuh bir şekilde arama faaliyetlerinin hâlâ devam ettiği söylenmektedir. Hristiyanlar için ise Hz. İsa'nın gerek çarmıha gerilerek öldürülüşü ve bir anlık dirilerek gökyüzüne çıkışı

yine Kudüs'ün şahit olduğu bir mucizedir. Asıl önemli husus ise İncil'de bulunan: Hz. İsa'nın kıyamet gününde intikal edeceği şehir olması inancıdır. Hz. Meryem'in Hz. İsa'yı dünyaya getirdiği oda yine Kudüs'te mevcuttur. İncil'de bildirilen "Allah'tan bir ruh, kelime" olarak ibare edilen ve bu kişinin Hz. Muhammed olduğu bilirse de bu inanç Hristiyanlar için Hz. İsa'dan başkası değildir. Hz. İsa bu nedenle Allah'ın ruhunu bulundurduğu için gerek gökyüzüne çekilişi gerekse Allah'ın ruhunun olduğundan dolayı Allah'ın oğlu olarak ya da Allah olduğuna inanmaktadırlar. Yahudi dini ile bazı ortak noktaları olan Hristiyanlığın yine bir ortak noktaları mevcuttur ki birbirlerine bu kutsal şehri bırakmayacaklarıdır. Biz Müslümanların Kudüs'e yönelik dini ilgimizin kaynağı öncelikle Kur'an'da ve hadislerde geçen ifadelerle dayanmaktadır. Bu anlamda Kur'an'da Kudüs'e doğrudan işaret ettiğine inanılan İsra suresi birinci ayetinden başka dolaylı olarak işaret eden ayetler kabul edilmektedir. İslam dininde peygamber efendimizin isra ve miraç olayları bir gecede bu kadim kutsal şehir olan Kudüs'te gerçekleştiği için önemlidir. Diğer bir önemi ise sebebi ilk kible olmasından kaynaklanmaktadır. Kudüs, Hz. Ömer'in adalet belgesi. Selahaddin Eyyubi'nin yemini ve vicdanı. Yavuz Sultan Selim'in fermanı, Osmanlı'nın göz bebeği, Kanuni'nin rüyası, Abdülhamid Han'ın davasıdır. Şairlerimizin haykırına haykırına bağırıldığı şiirleri ve zulmün en sessiz kaldığı yerdir. İçinde bulunan Müslüman kesim her ne kadar zulüm görse de orayı canları pahasına korumak kendilerine verdikleri yemindir.

Kudüs'ün bir süre kible olması ve Hz. Muhammed'in İsra gecesindeki ziyareti, bugün Hristiyan ve Yahudilerin elinde olması biz Müslümanlar için kible olarak kabul etmeyi zorlaştırmaktadır. Kudüs her ne kadar gün geçse de bir bakıma eskiyip çürümeye yüz tutsa da ruhundaki iman gücü onu her geçen gün diriltip yüceltmektedir. Günümüzde de var olan bitmek bilmeyen acı, zulüm, keder Kudüs'ün tarihine kara kalemle yazılmıştır. Günümüzde Yahudiler için Allah'ın dünyayı yaratmaya başladığı yer ve Hristiyanlar için mahşerin, diriliş mekânı olarak değerli olsa da göz önüne sürülen bu sebeplerin arka perdesinde hep bir çıkarım var olmuştur. Biz Müslümanlar için ise değişmeyecek olan tek şey o ilk kiblemizi ve manevi değerimizi koruyup kollayacak bir Selahaddin Eyyubi, Fatih Sultan Mehmet'in ya da Kanuni'nin yeniden can bularak fethedeceğidir. Müslümanların Kudüs'ü koruma eylemi yapım yönünde iken Yahudi ve Hristiyan dinine mensup kişiler dinleri adına hep bir yıkım ve arama çalışması içinde olmuştur. İnanırları kutsal kitaplarda yer alan peygamber eşyası ve mirasına ulaşma çabası içindedirler. Dinleri adına aradıkları şeyi bulmak için yıkıyorlar iken asıl en önemli değeri olan birçok yapıtı yıkarak diğer var olan inanç ve imanlarını da yok etmektedirler.